

Sygn. akt III AUa 866/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SSA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Krystyna Smaga (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2012 r. w Lublinie

sprawy P. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość należności z tytułu zaległych składek

na skutek apelacji wnioskodawcy P. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 4 lipca 2012 r. sygn. akt VIII U 2194/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 866/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił, że P. W. na dzień 22 marca 2012 r. posiada zadłużenie z tytułu składek na koncie rozliczeniowym na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek za miesiące od listopada 2005 r do maja 2011 r, w łącznej kwocie 22.073,43 zł i odsetki za zwłokę 11.072,00 zł, liczone do 22 marca 2012 r; na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego z tytułu składek za październik 2009 r w kwocie 163,33 zł i odsetki za zwłokę 46,00 zł, liczone do 22 marca 2012 r; na Fundusz Pracy z tytułu składek za miesiące od listopada 2005 r do sierpnia 2009 r w łącznej kwocie 1.713,57 zł i odsetki za zwłokę w kwocie 914,00 zł, liczone do 22 marca 2012 r.

Zakład wskazał, że po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że pomimo zaewidencjonowania na koncie płatnika składek kompletów dokumentów rozliczeniowych, nie zostały przekazane na rachunek Zakładu wpłaty. Jednocześnie na koncie płatnika nie stwierdzono nienależnie opłaconych składek, które zgodnie z art. 24

ust. 6a ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych, mogłyby podlegać zaliczeniu przez Zakład z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek. W tej sytuacji organ ustalił zadłużenie i naliczył odsetki za zwłokę.

W odwołaniu od decyzji P. W. podniósł, że od listopada 2005 r do 28 lutego 2009 r był zatrudniony w firmie P.U. (...), gdzie pracodawca odprowadzał za niego składki, co zgodnie z prawem pozwalało mu na wybór najbardziej korzystnego dla niego tytułu ubezpieczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 4 lipca 2012 r oddalił odwołanie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

P. W. od kwietnia 2005 r do chwili obecnej prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, polegającą na handlu materiałami budowlanymi. Jako osoba prowadząca działalność gospodarczą zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (okoliczność bezsporna). W listopadzie 2005 r skarżący zawarł z firmą P.U. (...) P. B. umowę o pracę nakładczą. Pracodawca zgłosił skarżącego do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2010 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że P. W. nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę nakładczą u płatnika P.U. (...) P. B., tj. emerytalnemu, rentowemu i chorobowemu, od 1 listopada 2005 r do 28 lutego 2009 r. Organ doszedł do przekonania, że umowa o pracę nakładczą zawarta została dla pozorów, a zatem jest czynnością nieważną. Decyzję tę P. W. zaskarżył odwołaniem z 20 września 2010 r, które następnie cofnął wnioskiem z 14 stycznia 2011 r i wniósł o umorzenie postępowania. Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2011 r Sąd umorzył postępowanie w sprawie VIII U 3127/10, a decyzja z dnia 27 sierpnia 2010 r stała się prawomocna.

W dniu 22 kwietnia 2011 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał decyzję, w której stwierdził, że skarżący podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, tj. emerytalnemu, rentowemu, i wypadkowemu od 19 kwietnia 2005 r do 30 kwietnia 2005 r i od 1 listopada 2005 r. Organ wskazał, że po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że skarżący nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 maja 2005 r do 31 października 2005 r, jednocześnie również od 1 listopada 2005 r do 28 lutego 2009 r nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę nakładczą. Dalej organ ustalił, że ubezpieczony od 1 czerwca 2009 r do 29 sierpnia 2009 r został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę u płatnika składek (...). (...) sc (...) Spółka z oo z siedzibą w K.. W imiennych raportach rozliczeniowych za czerwiec i sierpień 2009 r płatnik wykazał podstawowy wymiar składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w wysokości 0,00 zł, a składki na ubezpieczenia społeczne nie były w tych miesiącach odprowadzane. Nadto organ wskazał, że podstawa wymiaru składki była niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia. Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych organ stwierdził, jak w sentencji decyzji (k. 5-7 akt VIII U 2750/11). Powyższą decyzję P. W. zaskarżył odwołaniem z 8 lipca 2011 r, a następnie wnioskiem z 7 listopada 2011 r cofnął odwołanie i wniósł o umorzenie postępowania (k. 4 i 13 akt VIII U 2750/11). Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2011 r, w sprawie VIII U 2750/11 Sąd umorzył postępowanie w sprawie, a decyzja z dnia 22 kwietnia 2011 r stała się prawomocna.

W dniu 22 marca 2012 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał zaskarżoną decyzję. Ustalił, mając na względzie fakt istnienia dwóch prawomocnych decyzji, z dnia 27 sierpnia 2010 r i 22 kwietnia 2011 r, jak również przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych, stan zadłużenia Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy dokumenty w szczególności zaś akta spraw VIII U 2750/11 i VIII U 3127/10 oraz akta Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że w niniejszym postępowaniu nie badał kwestii podlegania przez skarżącego ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą, gdyż przedmiotem odwołania była decyzja w przedmiocie ustalenia wysokości należności z tytułu zaległych składek. Nadto decyzje z dnia 27 sierpnia 2010 r i 22 kwietnia 2011 r, wydane odpowiednio w sprawie niepodlegania wnioskodawcy ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę nakładczą u płatnika P.U. (...), od 1 listopada 2005 r do 28 lutego 2009 r oraz podleganiu ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 19 kwietnia 2005 r do 30 kwietnia 2005 r i od 1 listopada 2005 r, są już prawomocne. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r Nr 205, poz. 1585 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Według art. 12 ust. 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Stosownie do art. 13 pkt 4 j ustawy, osoby prowadzące działalność gospodarczą, od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Sąd wywołał, że osoba prowadząca działalność pozarolniczą podlega w okresie prowadzenia działalności od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, a więc ma obowiązek naliczać i odprowadzać należną składkę na ubezpieczenie społeczne (art. 46 ust. 1 ustawy systemowej).

Sąd podniósł, że w toku postępowania skarżący nie kwestionował, by w okresie objętym zaskarżoną decyzją nie prowadził działalności gospodarczej. Nadto decyzje w przedmiocie niepodlegania P. W. ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę nakładczą oraz podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie zostały skutecznie zaskarżane i są prawomocne. Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c i art. 24 ust. 2, art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, do zakresu działania Zakładu należy wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

W tej sytuacji Sąd stwierdził, że argumentacja skarżącego nie zasługuje na uwzględnienie i decyzja organu rentowego z dnia 22 marca 2012 r jest prawidłowa.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie wyżej cytowanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku wniósł P. W., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błędne ustalenia faktyczne, które miały wpływ na treść wyroku, polegające na uwzględnieniu decyzji ZUS, w której błędnie została wyliczona kwota należna do zapłaty do ZUS. Błędnie podano okres objęty ubezpieczeniem społecznym. Wyrok oparty m.in. na decyzji z dnia 24 kwietnia 2012 r, gdzie stwierdzono brak wpłat za okres od listopada 2005 r do maja 2011 r. Apelujący podnosił, że od marca 2009 r do czerwca 2009 r odprowadzał pełne składki na wszystkie ubezpieczenia. Nie przedstawiono dokładnych wyliczeń odsetek. Ponadto w okresie od 1 czerwca 2009 r do 29 sierpnia 2009 r był zatrudniony w firmie (...), postępowanie w tej sprawie toczy się w oddziale ZUS w K., więc dlaczego decyzja ZUS P. obejmuje ten okres w swojej decyzji.

Skarżący zarzucił również naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 83 § 1 kc, poprzez przyjęcie, że umowa o pracę nakładczą wykonywana w niewielkim wymiarze jest zawarta dla pozor.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podał, że zgodnie z zasadami prowadzenia działalności gospodarczej, przedsiębiorca ma prawo ograniczać koszty działalności, wykorzystując do tego między innymi obowiązujące prawo. Ustawa z dnia

13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych daje taką możliwość dla osób prowadzących działalność gospodarczą i jednocześnie zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą. Skarżący znalazł możliwość zatrudnienia na pracę nakładczą w firmie (...). Jego celem było znalezienie dodatkowego źródła utrzymania, jak również obniżenie kosztów działalności gospodarczej poprzez płacenie tylko składki na ubezpieczenie zdrowotne. Cel taki był już niejednokrotnie rozpatrywany w orzecznictwie i nie jest sprzeczny z ustawą, a umowy zawarte w takim celu nie zostały uznane za zawarte dla pozorów (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r, I UK 32/2005 r, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001 r, II UKN 258/00).

Orzeczenie Sądu jest zdaniem skarżącego niesłuszne, gdyż oparte zostało na błędnej, decyzji ZUS. Kwota została wyliczona przez ZUS, na podstawie błędnej podstawy prawnej. Pozwany wpłacał składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy, wynikające z jego zadeklarowanego tytułu ubezpieczenia, na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez zmniejszenie kwoty wyliczonej przez ZUS do zapłaty.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski oraz ocenę prawną. Nie zachodzi w tej sytuacji potrzeba szczegółowego ich powtórzenia

Nie jest kwestionowane, że P. W. od marca 2005 r prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą.

Prawomocną decyzją z dnia 27 sierpnia 2010 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że apelujący nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartej umowy o pracę nakładczą u płatnika P.U. (...) P. B., tj. emerytalnemu, rentowemu i chorobowemu, od 1 listopada 2005 r do 28 lutego 2009 r. Następnie prawomocną decyzją z dnia 22 kwietnia 2011 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że skarżący podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, tj. emerytalnemu, rentowemu, i wypadkowemu od 19 kwietnia 2005 r do 30 kwietnia 2005 r i od 1 listopada 2005 r.

Skutkiem tych decyzji, ustalających okresy podlegania wnioskodawcy ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności rolniczej, jest obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, stosownie do przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Na płatniku składek ciąży obowiązek zapłaty składki we właściwej wysokości i w stosownym terminie. Słusznie Sąd Okręgowy powołał przepis art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 205, poz. 1585 ze zm.), który mówi, że płatnik jest obowiązany samodzielnie, według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zgodnie zaś z art. 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r Nr 8, poz. 60 ze zm.).

Zważyć należy, że przedmiotem zaskarżenia apelującego, a więc i przedmiotem niniejszej sprawy, jest decyzja z dnia 22 marca 2012 r, ustalająca stan zadłużenia z tytułu składek. Nie może zatem być przedmiotem rozstrzygnięcia w tej sprawie okres podlegania ubezpieczeniom społecznym skarżącego z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Należy pamiętać, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ kpc, art. 477¹⁴ kpc) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2011 r, I UK 360/10, Lex nr 901610, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011 r, I UK 357/10, Lex nr 863946, postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r, III UZ 1/11, Lex nr 863946). W postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają

poza podstawę faktyczną decyzji zaskarżonej odwołaniem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r, II UK 322/10, Lex nr 885013). Sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją organu rentowego, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ kpc (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 r, I UK 376/07, OSNP 2009/21-22/295, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 r, I UK 173/07, OSNP 2009/5-6/78).

Przedmiotem zaskarżonej w tej sprawie decyzji jest jedynie wysokość zadłużenia apelującego z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Niedopuszczalne jest podważanie decyzji w tym przedmiocie przez kwestionowanie uprzednio wydanych prawomocnych decyzji organu rentowego, ustalających okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym. Ewentualne nowe okoliczności dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym mogą być podstawą wznowienia postępowania co do decyzji dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.